

Danskernes brug af kontanter falder fortsat

Brugen af kontanter i samfundet ændrer sig. Færre betalinger foregår med kontanter, og de fleste borgere foretrækker at betale med kort eller mobilen. Til trods herfor har et stigende antal borgere kontanter liggende. Det skyldes især, at flere ser kontanter som et vigtigt supplement i situationer, hvor fysiske betalingskort eller mobilbetalinger ikke virker, hvilket er i tråd med Nationalbankens anbefalinger til borgerne.

Skrevet af

Ditte Johanne Jensen
Retail Payments Expert
djj@nationalbanken.dk
+45 3363 6188

Lasse Holm Héliñck
Principal Economist
laho@nationalbanken.dk
+45 3363 6297

🔗 **18 sider**

Kontanter bruges stadig mindre til betalinger

Borgerne bruger stadig sjældnere kontanter til betalinger både i den fysiske handel og til andre personer. I 2025 udgjorde betalinger med kontanter 9 pct. af betalingerne i den fysiske handel og 12 pct. af betalingerne mellem privatpersoner, mod 11 pct. og 20 pct. i 2023. Danmark er blandt de lande, hvor færrest betalinger sker med kontanter. Den dalende brug af kontanter hænger sammen med, at flere borgere foretrækker at betale med digitale betalingsløsninger, og det er en naturlig følge af digitaliseringen af det danske samfund.

Borgerne ser i stigende grad kontanter som et betalingsberedskab

Borgerne opfatter i stigende grad kontanter som et relevant alternativ, hvis de digitale betalingsløsninger ikke virker. Mere end 2 ud af 3 borgere med en kontantbeholdning ser den som et betalingsberedskab. Det kan afspejle, at Nationalbanken er kommet med nye anbefalinger til borgerne om kontantberedskab, hvilket også kan være årsag til, at 41 pct. af borgerne i 2025 havde en kontantbeholdning på over 1.000 kr. mod 33 pct. i 2023.

Der er fortsat brug for kontantautomater

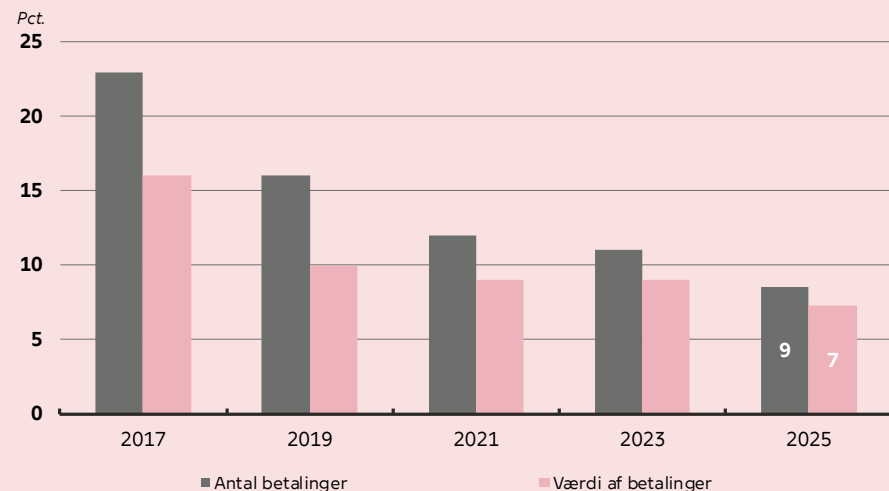
Antallet af kontantautomater fortsætter med at falde, hvilket skal ses i sammenhæng med den lavere brug af kontanter og færre kontanthævninger. Der er dog fortsat brug for kontantautomater i hele landet. Det bliver særligt relevant i forbindelse med, at Danmark skal have nye pengesedler i 2028-2029, hvorefter den nuværende seddelserie fra 2009 efter en periode bliver ugyldig.

Hvorfor er det vigtigt?

Et af Nationalbankens hovedformål er at bidrage til sikre og effektive betalinger. Derfor er det vigtigt for Nationalbanken at identificere og analysere brugen af betalingsløsninger, herunder kontanter, så borgere og virksomheder også i fremtiden har adgang til sikre og effektive betalinger.

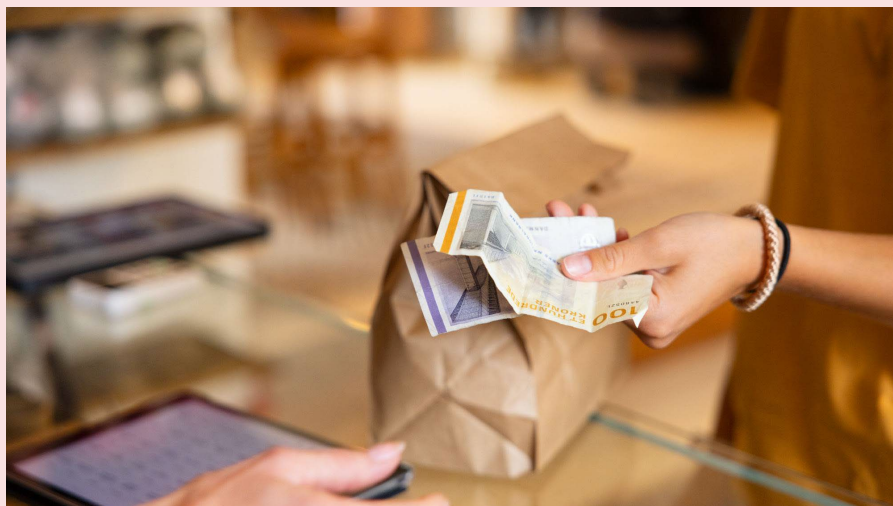
Hovedfigur

Borgerne betaler fortsat sjældnere med kontanter i Danmark

Anm.: Figuren angiver kontantbetalinger som andel af alle betalinger i fysisk handel. Fysisk handel inkluderer alle fysiske salgssteder og selvbetjeningsmiljøer.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Emner

Betalinger

Kontanter

Sedler og mønter

Digitalisering

Beredskab

01

Brugen af kontanter er dalende

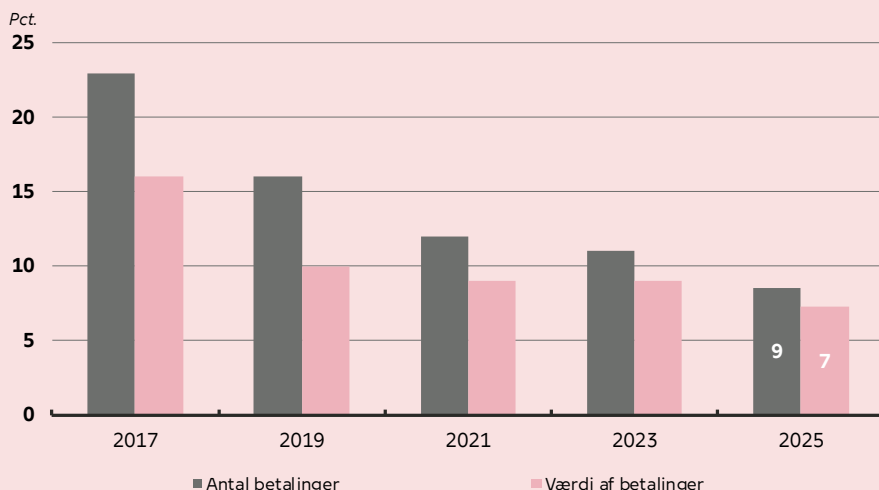
Borgernes brug af kontanter til betalinger er faldet i en årrække, og der er ikke tegn på, at udviklingen aftager. Det afspejler en bredere og vedvarende tendens med øget digitalisering af det danske samfund, herunder at danskerne har været villige til at anvende nye kort- og mobilbetalingsløsninger, i takt med at de er kommet til.¹

Antallet af kontantbetalinger i fysisk handel er reduceret fra 219 mio. styk i 2023 til 153 mio. i 2025. Dermed blev kontanter anvendt i 9 pct. af betalingerne i den fysiske handel i 2025, se figur 1. Værdien af kontantbetalingerne er faldet fra 54 mia. kr. i 2023 til 37 mia. kr. i 2025. Kontanter udgjorde dermed 7 pct. af det samlede beløb betalt i fysisk handel. Det viser tal fra Nationalbankens undersøgelse af borgernes betalingsvaner, se boks 1.

Udviklingen i kontantbetalinger i fysisk handel skal ses i sammenhæng med et generelt faldende antal betalinger i fysisk handel, da flere betalinger sker i både internethandel og apps i den fysiske handel.

FIGUR 1

Stadig færre kontantbetalinger i fysisk handel

Anm.: Figuren angiver kontantbetalinger som andel af alle betalinger i fysisk handel. Fysisk handel inkluderer alle fysiske salgssteder og selvbetjeningsmiljøer.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

¹ For en nærmere beskrivelse af digitaliseringen af det danske samfund og den langsigtede udvikling i brugen af forskellige betalingsløsninger i fysisk handel, se Kjemtrup, Hélinck og Brock, Markedet for digitale detailbetalinger er under forandring, *Danmarks Nationalbank Analyse*, nr. 2, februar 2025 ([link](#)).

BOKS 1

Nationalbankens undersøgelse af borgernes betalingsvaner

Nationalbanken har hvert andet år siden 2017 undersøgt danskernes betalingsvaner og -præferencer, herunder deres brug af kontanter. I 2025 blev dataindsamlingen foretaget i efteråret af analyseinstituttet Epinion og er baseret på besvarelser fra 3.013 repræsentativt udvalgte borgere over 15 år.¹

Respondenterne har udfyldt en betalingsdagbog med deres betalinger over én hel dag. For hver betaling har borgeren oplyst en række informationer, herunder betalingsform og lokation, fx betaling med kontanter i en dagligvarebutik. I tillæg til betalingsdagbogen har respondenterne besvaret en række spørgsmål om betalingspræferencer og kontanter, fx om deres foretrukne betalingsløsninger og holdning til butikkers pligt til at tage imod kontanter.

Invitationen til undersøgelsen er foretaget via digital og fysisk post for at sikre repræsentativitet på tværs af befolkningen, herunder i forhold til alder, køn, uddannelse og indkomst, samt blandt borgere, der er fritaget for digital post fra det offentlige. Et større antal borgere i aldersgrupper med en erfaringsmæssigt lav svarprocent er blevet spurgt for at opnå svarprocenter, der bedre svarer til populationsfordelingerne. Borgerne har haft mulighed for at besvare undersøgelsen digitalt eller via et telefoninterview.

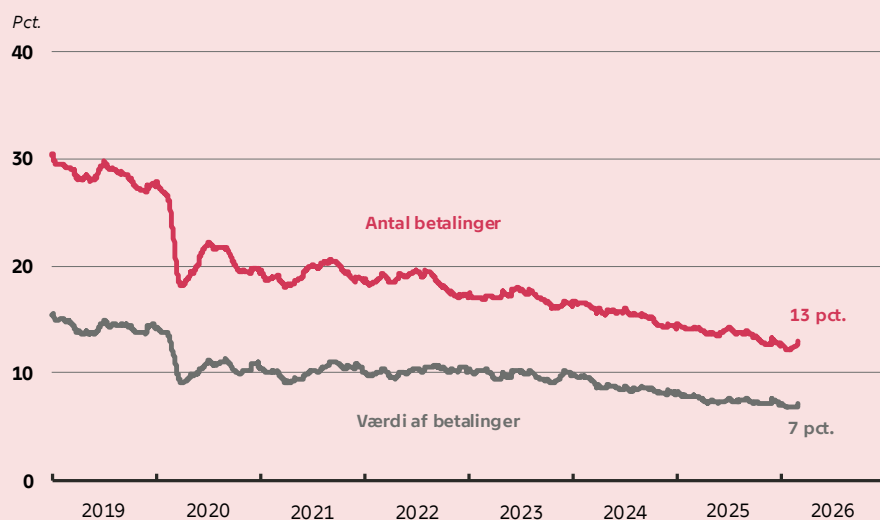
¹ Undersøgelsens usikkerhed er +/- 1,8 procentpoint ved spørgsmål med udgangspunkt i hele stikprøven. Usikkerheden er større ved opdeling på fx aldersgrupper og delspørgsmål.

Borgere bruger oftest kontanter i dagligvarehandlen

Over halvdelen af alle kontantbetalinger i den fysiske handel sker til indkøb af dagligvarer. Også her anvendes kontanter fortsat mindre, se figur 2. Ud over køb af dagligvarer anvendes kontanter især til småindkøb i fx kiosker samt til restaurant-, bar- eller cafébesøg.

FIGUR 2

Færre betalinger med kontanter i dagligvarehandlen

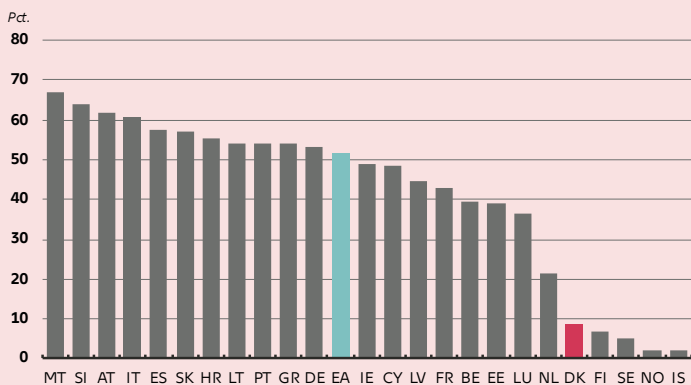
Anm.: 28-dages glidende gennemsnit for antal og værdi af betalinger med kontanter som andel af de samlede betalinger i dagligvarebutikkerne.

Kilde: Danmarks Nationalbank, Salling Group, Coop Danmark og REMA 1000.

Den dalende brug af kontanter er ikke udtryk for, at færre butikker tager imod kontanter, men derimod at færre borgere foretrækker at betale med dem. I Danmark er butikker som hovedregel forpligtede til at tage imod kontanter, og borgerne kan derfor med få undtagelser i udgangspunktet vælge mellem at betale med kontanter eller digitale betalingsløsninger, se boks 2.

Internationalt set har de nordiske lande, herunder Danmark, den laveste brug af kontanter, se figur 3. Den dalende brug af kontanter er ikke et særskilt dansk fænomen, men en del af en tendens i både de nordiske lande og resten af Europa, omend udgangspunktet og tempoet varierer på tværs af landene, se figur 4. Samtidig ligger brugen af kontanter fortsat lidt højere i Danmark end i de øvrige nordiske lande. En mulig forklaring er kontantpligten i Danmark, som indebærer, at forretninger som udgangspunkt skal modtage kontanter. I Norge findes der ligeledes regler, der regulerer brugen af kontanter i forretninger,² mens der i Sverige ikke er en generel kontantpligt. Her kan forretninger som udgangspunkt selv vælge, om de vil modtage kontanter, men den svenske regering fremsatte i marts 2026 et lovforslag om at forpligte supermarkeder og apoteker til at modtage kontanter.³

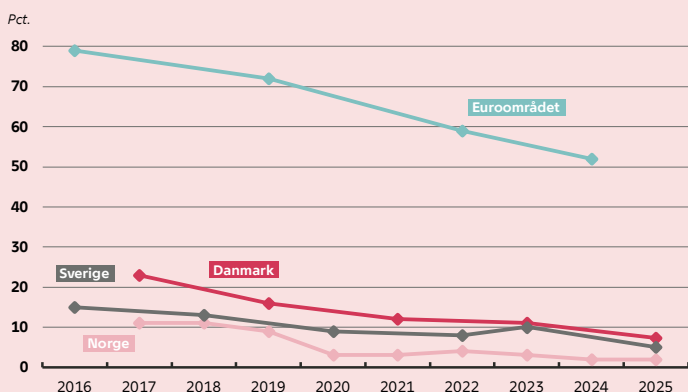
FIGUR 3
Danmark er blandt de europæiske lande med lavest brug af kontanter

Anm.: Kontanters andel af betalinger i fysisk handel. Data er for 2024 med undtagelse af Danmark, Norge og Sverige, hvor seneste observation er fra 2025. Opgørelsen af de norske og svenske betalinger adskiller sig fra den danske og europæiske betalingsdagbog, da respondenterne alene har besvaret, hvilken type betalingsløsning de anvendte til deres seneste betaling. I Nationalbankens undersøgelse indrapporterer respondenterne deres betalinger over en hel dag, se boks 1.

Kilde: Danmarks Nationalbank, ECB, Norges Bank, Seðlabanki Íslands, Suomen Pankki og Sveriges Riksbank.

FIGUR 4
Europæisk tendens til færre betalinger med kontanter

Anm.: Kontanters andel af betalinger i fysisk handel. Data er for 2024 med undtagelse af Danmark, Norge og Sverige, hvor seneste observation er fra 2025. Opgørelsen af de norske og svenske betalinger adskiller sig fra den danske og europæiske betalingsdagbog, da respondenterne alene har besvaret, hvilken type betalingsløsning de anvendte til deres seneste betaling. I Nationalbankens undersøgelse indrapporterer respondenterne deres betalinger over en hel dag, se boks 1.

Kilde: Danmarks Nationalbank, ECB, Norges Bank og Sveriges Riksbank.

² Se Norges Bank, *The right to pay cash*, norges-bank.no, oktober 2024 ([link](#)).
³ Se pressemeddelelse fra det svenske Finansdepartementet, *Regeringen går videre med förslag för att stärka kontanternas ställning*, 18. marts 2026 ([link](#)).

BOKS 2

Regler, der regulerer brugen af kontanter i Danmark

I Danmark er der en lovfæstet kontantregel, som indebærer, at betalingsmodtagere i fysisk handel som hovedregel skal tage imod kontanter i dagtimerne, medmindre betalingslovens undtagelser finder anvendelse.¹ Undtagelserne omfatter bl.a. fjernhandel, herunder internethandel og selvbetjeningsmiljøer såvel som betalinger med kontanter fra andre erhvervsdrivende. Bemandede forretninger er desuden ikke forpligtede til at modtage kontanter fra kl. 22 til kl. 6, og i områder med forhøjet risiko for røveri gælder pligten til at modtage kontanter ikke fra kl. 20.² Skatte- og vækstministeren kan dog fastsætte regler om, at bestemte typer betalingsmodtagere altid er forpligtede til at modtage kontanter.

Dansk lovgivning indeholder også en række bestemmelser, der begrænser brugen af kontanter af hensyn til omkostninger forbundet med kontanthåndtering, risiko for hvidvask, sort arbejde og skatteunddragelse.³ Reglerne i hvidvaskloven indeholder et forbud for forretningsdrivende mod at modtage kontantbetalinger på mere end 15.000 kr. Det gælder, uanset om betalingen sker på én gang eller som flere betalinger, der ellers ser ud til at være indbyrdes forbundne.⁴ Brugen af kontanter begrænses også i møntloven, da ingen betalingsmodtager er forpligtet til i én betaling at modtage mere end 25 mønter af hver enhed.⁵

¹ Se § 81 i LBK nr. 464 af 26/04/2026 ([link](#)).

² Se Erhvervsministeriet, *Meddelelse om særligt røveriudsatte postnumre*, 6. november 2017 ([link](#)).

³ Se Heisel, Kontantens rolle i et samfund med lavt brug af kontanter, *Danmarks Nationalbank Analyse*, nr. 21, november 2023 ([link](#)).

⁴ Se § 5 i LBK nr. 433 af 17/04/2026 ([link](#)).

⁵ Se § 4 i LBK nr. 1803 af 12/12/2018 ([link](#)).

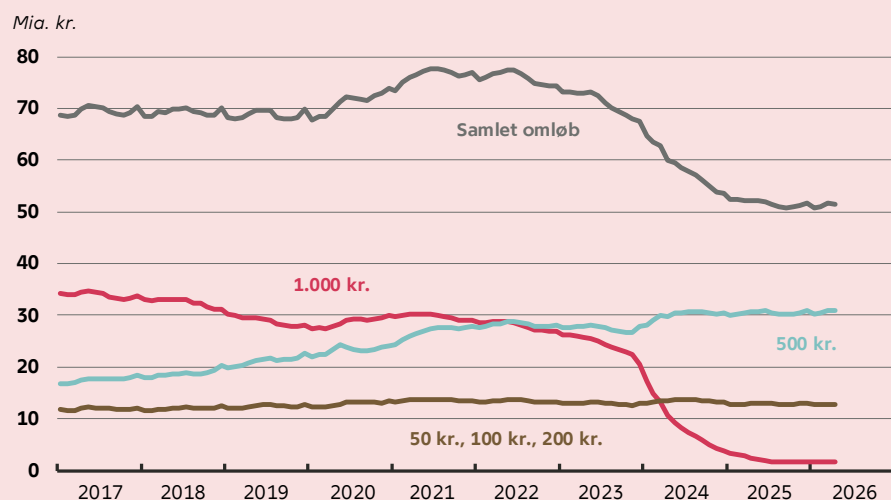
Seddelindkaldelse har ikke påvirket den typiske kontantbetaling i detailhandlen

I november 2023 annoncerede Danmarks Nationalbank, at 1000-kronesedlen og sedler fra serier før 2009 skulle indkaldes og gøres ugyldige som betalingsmiddel efter 31. maj 2025. Det skete som led i arbejdet med at sikre, at kontanter også fremover er et sikkert og effektivt betalingsmiddel.

Indkaldelsen af især 1000-kronesedlen har medført et fald i kontantomløbet, da omløbet af andre sedler ikke er steget tilsvarende, se figur 5. Det samlede seddel- og møntomløb udgjorde i 2025 ca. 1,7 pct. af BNP, mod omkring 2,6 pct. i 2023. Omløbet af 500-kronesedlen er også kun steget begrænset siden indkaldelsens start. Der synes derfor at have været en relativt lav substitution mellem de to seddelstørrelser.

Indkaldelsen har ikke haft betydning for størrelsen af kontantbetalingerne i den fysiske handel. Den gennemsnitlige kontantbetaling er således kun faldet marginalt fra 245 kr. i 2023 til 242 kr. i 2025.

FIGUR 5

Faldet i det samlede seddel- og møntomløb er drevet af indkaldelsen af 1000-kronesedlen

Anm.: Samlet seddel- og møntomløb og omløb af sedler fordelt på denominationer.
Kilde: Danmarks Nationalbank.

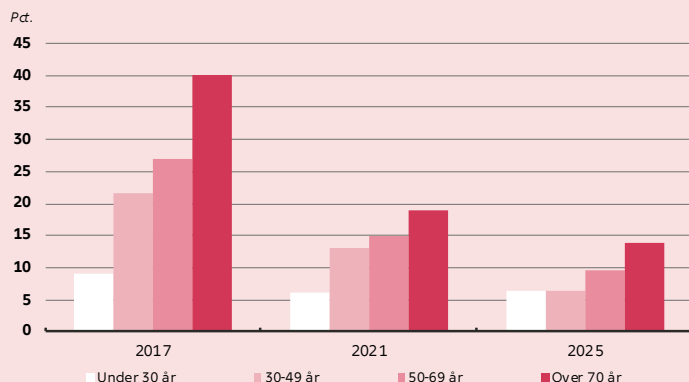
Faldende brug af kontanter på tværs af aldersgrupper og geografi

Forskellene i brugen af kontanter på tværs af aldersgrupper er blevet mindre siden 2017, se figur 6. Det skal ses i sammenhæng med, at også ældre borgere i stigende grad foretrækker at betale med digitale betalingsløsninger. Siden 2017 har borgere over 70 år således reduceret deres brug af kontanter fra 40 pct. af betalingerne til 14 pct. i 2025. En del af forklaringen på dette er, at borgere, der har været vant til at bruge betalingskort eller mobilen til at betale, fortsætter med at bruge digitale betalingsmidler, når de bliver ældre. På tværs af de resterende aldersgrupper er brugen af kontanter også mindsket siden 2017, men i mindre grad end for de ældste borgere, da disse aldersgrupper i forvejen brugte kontanter begrænset.

Der er betydelige geografiske forskelle i, hvor ofte borgerne bruger kontanter, se figur 7. Borgere i hovedstadsområdet bruger kontanter i omkring 4 pct. af betalingerne, mens det er 15 pct. i landområder. Denne forskel afspejler i høj grad alderssammensætningen, hvor der er flest unge i studiebyerne, mens der i landområderne er betydeligt flere ældre borgere. Brugen af kontanter er dog faldet på tværs af landet siden 2023.

FIGUR 6

Tendensen til faldende kontantbrug gælder på tværs af aldersgrupper

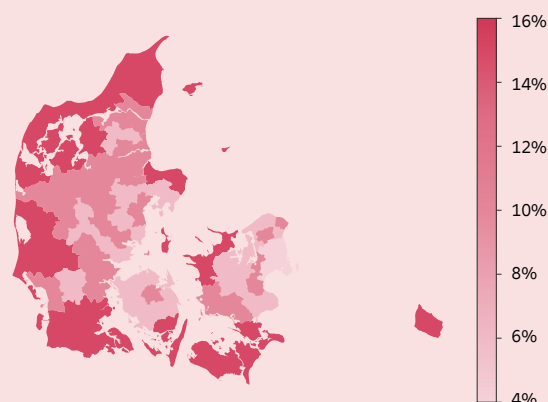

Anm.: Andel kontantbetalinger i procent af samlet antal betalinger i fysisk handel fordelt på aldersgrupper.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

FIGUR 7

Store geografiske forskelle i brugen af kontanter

Anm.: Kortet viser andelen af de samlede betalinger i fysisk handel foretaget med digitale betalingsløsninger opdelt efter respondenterne bopælskommune. Kommunegrupperingen tager udgangspunkt i Danmarks Statistiks definition.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Stadig færre kontantbetalinger mellem borgere

Ligesom i den fysiske handel anvendes kontanter også sjældnere i betalinger mellem borgerne ifølge Nationalbankens undersøgelse af borgernes betalingsvaner. Fra 2023 til 2025 skete der her næsten en halvering i andelen af betalinger foretaget med kontanter, så kontantbetalinger i 2025 udgjorde ca. 1 ud af 8 betalinger mellem borgere, se figur 8. Der er sket et generelt fald i betalinger mellem borgere på tværs af betalingsløsninger, men ændringen er størst for kontanter.

Ca. halvdelen af borgernes kontantbetalinger til andre privatpersoner er betaling for varer eller tjenester, fx i forbindelse med handel på loppemarkeder. Den resterende del består primært af gaver og lommepenge. Regningsdeling og tilbagebetaling af udlæg fylder væsentligt mindre i kontantbetalingerne sammenlignet med tidligere år.

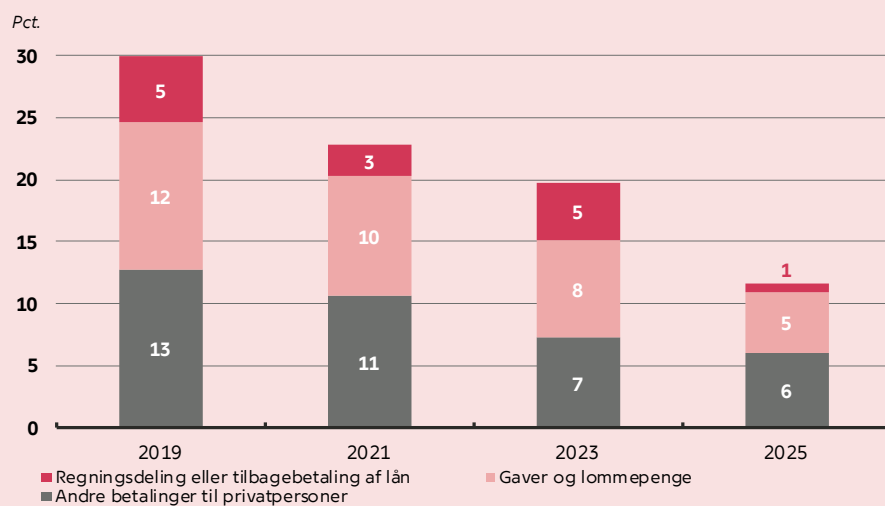
Udviklingen mod flere digitale betalinger og færre betalinger med kontanter mellem borgere skal ses i lyset af, at betalinger med mobilen ofte er et direkte alternativ til kontanter. MobilePay anvender straksbetalinger, som indebærer, at beløbet overføres øjeblikkeligt fra afsender til modtager. En straksbetaling er ligeledes endelig, så betalingsmodtager (ligesom ved kontanter) har en sikkerhed for, at betalingen er gennemført med det samme. Mobilbetalinger har desuden funktioner, der kan gøre det nemmere at dele regninger og tilbagebetale udlæg. Det kan være med til at forklare, at især denne type af betaling sjældnere foretages med kontanter.

Den lavere brug af kontanter i den fysiske handel kan også betyde, at borgere i mindre grad ønsker at tage imod kontanter. Når kontanter sjældent bruges i hverdagen, kan de opleves som mindre praktiske, fx fordi det tager tid at indsætte dem på sin konto via en kontantautomat. Blandt borgere kan der

derfor opstå en selvforstærkende udvikling, hvor faldende brug af kontanter også fører til, at færre borgere ønsker at modtage dem.⁴

FIGUR 8

Færre kontantbetalinger imellem borgere

Anm.: Andel kontantbetalinger i procent af samlet antal betalinger mellem borgerne.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

⁴ I modsætning til forretninger kan en privat sælger godt betinge et salg til en privatperson, sådan at kontanter ikke accepteres som betalingsform.

02

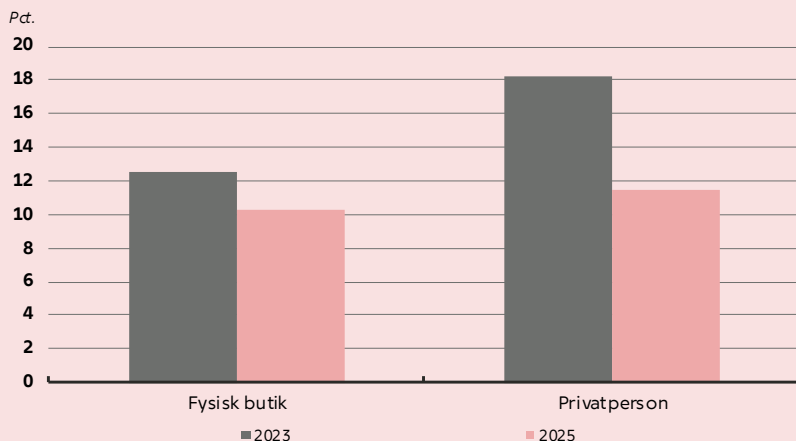
Færre borgere foretrækker at betale med kontanter

Det generelle fald i brugen af kontanter i samfundet følges med, at færre borgere foretrækker at betale med kontanter frem for andre betalingsløsninger, se figur 9. Det gælder både for betalinger i fysisk handel og mellem privatpersoner. Andelen af borgere, der foretrækker at betale med kontanter, er reduceret på tværs af aldersgrupper, men faldet skyldes primært borgere over 70 år.

Der er generel overensstemmelse mellem, hvilke betalingsløsninger borgerne foretrækker, og deres faktiske adfærd. 95 pct. af de borgere, der har angivet, at de foretrækker at betale med kontanter i fysisk handel, har også angivet, at de anvender dem regelmæssigt til betalinger. Til sammenligning anvender kun 21 pct. af de borgere, der foretrækker andre betalingsløsninger, regelmæssigt kontanter.

FIGUR 9

Færre foretrækker at betale med kontanter i fysiske forretninger og til andre borgere

Anm.: Andel respondenter, der har angivet, at de foretrækker at betale med kontanter i henholdsvis fysiske forretninger og til andre privatpersoner.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Digitale betalingsmidler opleves som hurtigere og nemmere end kontanter

Kun en mindre andel af borgerne, der foretrækker kontanter, fremhæver hastigheden som en fordel ved kontantbetalinger. Samtidig er der siden 2023 et fald i andelen, der angiver, at de foretrækker kontanter, fordi de er nemme eller hurtige at anvende. Det peger på, at de rammer, borgerne møder, når de betaler med kontanter, har ændret sig. Udviklingen kan bl.a. hænge sammen med en større udbredelse af selvbetjeningsløsninger i detailhandlen, hvor mulighederne for at betale med kontanter ofte er mere begrænsede.

Selvbetjeningsløsninger anvendes især i supermarkeder, hvilket også er der, hvor borgerne foretager de fleste kontantbetalinger. Hertil kommer, at de digitale betalingsløsninger er hurtige at anvende, fx kontaktløse betalinger med fysiske betalingskort og wallets på mobilen.

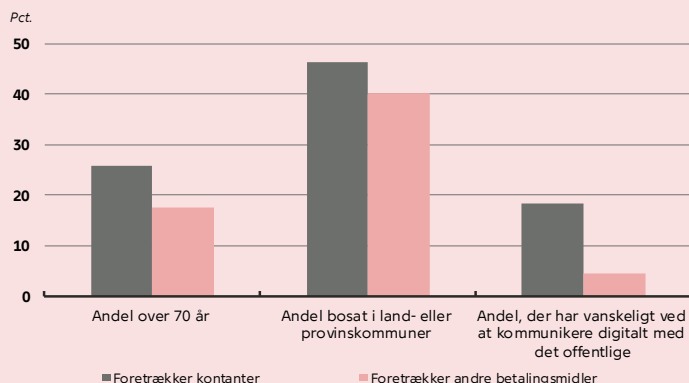
Karakteristika ved borgere, der foretrækker kontanter

Gruppen af borgere, der foretrækker at betale med kontanter, adskiller sig på flere punkter fra resten af befolkningen. Gruppen er generelt ældre, oftere bosat i land- og provinsområder, og så angiver de, at de har sværere ved at kommunikere digitalt med den offentlige sektor, se figur 10. De angiver også, at de primært foretrækker kontanter, fordi kontanter accepteres bredt, er nemme at anvende, og fordi de i forvejen har kontanter på sig. Samme begrundelser fremhæver borgere med præference for digitale betalingsløsninger, når de skal angive, hvorfor de foretrækker digitale betalingsløsninger. Denne gruppe lægger dog også mere vægt på betalingshastighed.

Omkring 45 pct. af borgerne, der foretrækker at betale med kontanter, er ikke interesserede i at bruge en ny betalingsløsning, se figur 11. Dette er højere end blandt borgere, der foretrækker digitale betalingsløsninger, og indikerer, at de er tilfredse med kontanter og derfor ikke ser et behov for at erstatte dem. For borgere, der foretrækker kontanter, og som er åbne for at skifte, vægter sikkerhed og beskyttelse af privatlivet højere end brugervenlighed.

FIGUR 10

Borgere, der foretrækker at betale med kontanter, er ældre og har vanskeligere ved at kommunikere digitalt

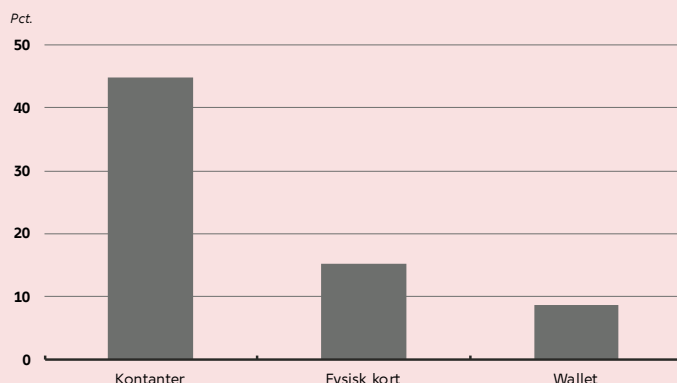

Anm.: Respondenterne, der har vanskeligt ved at kommunikere digitalt med det offentlige, har selv angivet, at deres evne til at kommunikere digitalt med det offentlige er dårlig eller meget dårlig.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

FIGUR 11

Borgere, der foretrækker kontanter i fysisk handel, er mindre interesserede i at bruge andre betalingsløsninger

Anm.: Andel af borgere, der ikke er interesserede i at bruge en ny betalingsløsning, opgjort efter, hvilken betalingsløsning de foretrækker at bruge i fysisk handel.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

03 Borgerne ser i stigende grad kontanter som et betalingsberedskab

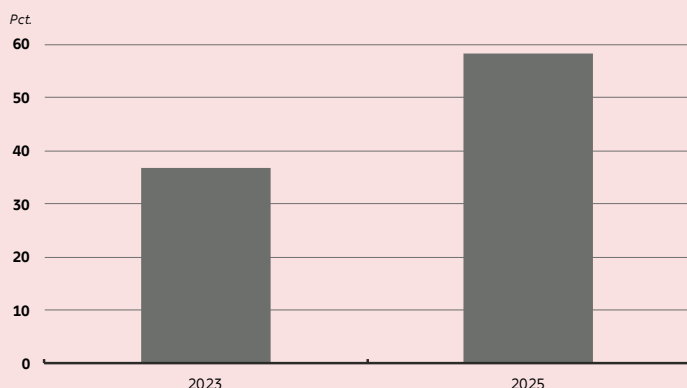
Kontanter har de seneste år fået øget opmærksomhed i forbindelse med et generelt fokus på beredskabsplanlægning i samfundet.⁵ Dette har påvirket borgernes opfattelse af og holdning til kontanter. Fra 2023 til 2025 er der sket en stigning i andelen af borgere, der angiver, at det ville være et problem for dem, hvis der ikke er kontanter i samfundet om fx 10 år, se figur 12. Dette er på trods af, at brugen af kontanter er faldende. Samtidig er andelen af borgere, der mener, at alle forretninger bør have pligt til at modtage kontanter, steget fra 38 pct. til 44 pct.

Der er en tydelig sammenhæng mellem udviklingen i holdningen til kontanter og beredskabsplanlægning. Dette tydeliggøres af, at mere end hver tredje borger angiver, at de ikke ønsker et samfund uden kontanter, fordi de er vigtige som beredskab, hvis andre betalingsformer ikke fungerer. Denne andel er mere end fordoblet siden 2023, se figur 13.

Den øgede opmærksomhed på kontanter som betalingsberedskab kan dels hænge sammen med myndighedernes anbefalinger om et betalingsberedskab, herunder i form af kontanter, se boks 3, dels at borgerne i stigende grad er blevet opmærksomme på, at trusselsbilledet er skærpet.⁶

FIGUR 12

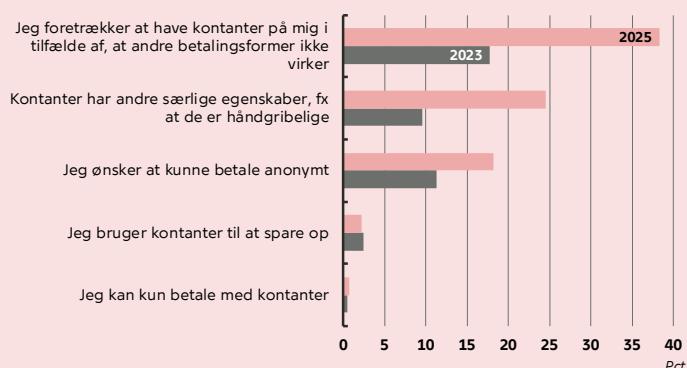
Flere angiver, at det vil være et problem for dem, hvis der ikke er kontanter i samfundet, fx om 10 år

Kilde: Danmarks Nationalbank.

FIGUR 13

Borgerne mener i højere grad, at kontanter er vigtige, i tilfælde af at andre betalingsformer ikke virker

Anm.: Respondenterne er blevet bedt om at angive de vigtigste årsager til, at det vil være problematisk for dem, hvis der ikke er kontanter i samfundet, fx om 10 år.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

⁵ Se Styrelsen for Samfundssikkerhed, *Forberedt på kriser*, 15. juni 2024 ([link](#)).

⁶ Se Styrelsen for Samfundssikkerhed, *Nationalt risikobillede 2025*, april 2025 ([link](#)).

BOKS 3

Nationalbankens betalingsanbefalinger til borgerne

I oktober 2025 opdaterede Nationalbanken sine betalingsanbefalinger til borgerne.¹ Anbefalingerne handler overordnet om, at borgerne skal have flere forskellige betalingsløsninger til rådighed, så de er forberedte på situationer, hvor deres foretrukne betalingsløsning ikke virker. For at være godt forberedt anbefaler Nationalbanken bl.a., at borgerne har et mindre beløb i kontanter, hvor et pejlemærke er på 250 kr. pr. person i husstanden, men at man selv skal vurdere, om der er behov for at have et større kontantbeløb. Ifølge Nationalbankens undersøgelse af borgernes betalingsvaner har over halvdelen af borgerne et kontantbeløb på mindst 250 kr., enten i form af opsparing eller som kontanter i pungen.

Betalingskort udgør det primære betalingsberedskab

Nationalbanken vurderer, at offline-betalinger med betalingskort udgør det primære betalingsberedskab på samfundsniveau. Det afspejler, at der er etableret et kortbetalingsberedskab i de fleste landsdækkende dagligvarekæder og i løbet af 3. kvartal 2026 også alle apoteker, der gør det muligt for alle voksne danskere med et dansk udstedt betalingskort fra Dankort, Mastercard eller Visa at foretage offline-betalinger i mindst en uge, både med de fysiske betalingskort og wallets på mobilen, fx Apple Pay og Google Pay.² Derudover er offline-kortbetalinger med fysiske betalingskort og brug af pinkode allerede en udbredt løsning i detailhandlen, hvis internettet ikke virker, eller der er nedbrud i kortbetalingsinfrastrukturen.³

Kontanter kan herudover fungere som et supplerende betalingsberedskab for den enkelte borger, fx i situationer, hvor offline-kortbetalinger ikke kan anvendes, eller hvor borgeren ikke har adgang til sine digitale betalingsløsninger. Kontanter kan imidlertid ikke i praksis stå alene som betalingsberedskab på samfundsniveau, bl.a. fordi de skal være til rådighed på forhånd, og fordi der i en krisesituation vil opstå praktiske udfordringer med håndtering af store kontantmængder, herunder i forhold til byttepenge og opbevaring af større kontantreserver i butikker samt transport af kontanter til og fra butikker, banker, kontantautomater mv. Det er dog fortsat vigtigt, at butikker er forberedte på at modtage kontanter, også i en beredskabssituation.

¹ Se Danmarks Nationalbank, *Anbefalinger til borgere: Hav flere forskellige betalingsløsninger*, nationalbanken.dk, 6. oktober 2025 ([link](#)).

² Se Betalingsrådet, *Status på kortbetalingsberedskabet i Danmark, Betalingsrådet Statusrapport*, april 2026 ([link](#)).

³ Se Kjemtrup og Hélinck, *Robuste betalinger i Danmark, Danmarks Nationalbank Analyse*, nr. 24, oktober 2025 ([link](#)).

Borgerne ser kontanter som et vigtigt alternativ til digitale betalingsløsninger

Under 1 pct. af borgerne angiver, at det ville være problematisk, hvis der ikke var kontanter i samfundet, fordi de udelukkende kan betale med kontanter. Kun omkring 2 pct. angiver, at det er vigtigt for dem at kunne have deres opsparing i kontanter. Det er således ikke kontanters egenskaber som primært betalingsmiddel og værdiopbevaring, der gør, at flere borgere anser det som problematisk, hvis der ikke var kontanter i samfundet, fx om 10 år.

Nationalbankens undersøgelse viser også, at opbakningen til at bevare kontanter i samfundet fortsat knytter sig til kontanters særlige egenskaber⁷, herunder muligheden for at betale anonymt. Sammenlignet med 2023 mener en større andel af borgerne, at kontanter er vigtige, fordi de kan anvendes til at betale anonymt. Den dalende brug af kontanter indikerer dog, at de særlige egenskaber ved kontanter, herunder anonymitet, for mange ikke er tilstrækkelige til at fastholde en aktiv brug af kontanter i hverdagen. Samlet set peger respondenternes besvarelser på, at kontanter for mange borgere fungerer som et supplement til digitale betalingsløsninger snarere end et dagligdags betalingsmiddel.

⁷ *Kontanters særlige egenskaber* omfatter bl.a., at de er håndgribelige, nemme at forstå, og at de kan anvendes til at begrænse brugerens forbrug, da der ikke kan anvendes flere kontanter, end der er medbragt.

Flere borgere har en kontantbeholdning

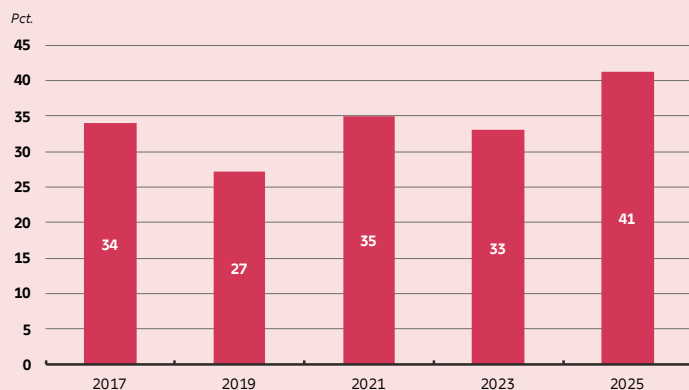
Et øget fokus på kontanter som beredskab har ført til, at andelen af borgere med mere end 1.000 kr. i kontanter siden 2023 er steget fra 33 pct. til 41 pct., se figur 14. Stigningen i andelen af borgere med kontanter drives udelukkende af borgere med en kontantbeholdning under 10.000 kr., idet andelen med større kontantbeholdninger er faldet marginalt.

Mere end 2 ud af 3 borgere, der har mere end 1.000 kr. i kontanter, anser dem som et betalingsberedskab, se figur 15, og 1 ud af 4 borgere med mere end 1.000 kr. i kontanter angiver bl.a. anbefalinger fra offentlige myndigheder som årsag til opsparingen. Med udgangspunkt i Nationalbankens pejlemærke på 250 kr. pr. person i husstanden er der formentlig også husstande, der har et kontantbeløb på under 1.000 kr. som et supplerende betalingsberedskab til de digitale betalingsløsninger.

Andelen af borgere, der angiver, at de har kontanter, fordi det er besværligt at indsætte dem i banken, er reduceret fra hver tredje borger med en kontantopsparing til hver femte. Da indskudsmulighederne ikke er forbedret for perioden, se kapitel 4, kan det skyldes, at borgerne i højere grad aktivt vælger ikke at indskyde kontanterne, men i stedet beholder dem som et betalingsberedskab.

FIGUR 14

Andelen af borgere med en kontantbeholdning er på sit højeste siden 2017

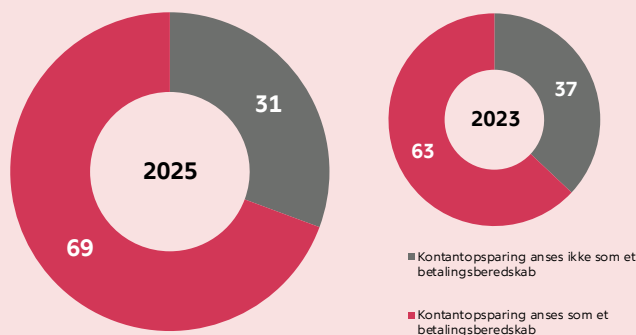

Anm.: Tallene for 2025 omfatter borgere med mere end 1.000 kr. i kontanter, mens de øvrige tal omfatter borgere med en opsparing i kontanter.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

FIGUR 15

Knap 70 pct. af borgere med kontantopsparing over 1.000 kr. betragter den som betalingsberedskab

Anm.: Borgere, der betragter deres kontantopsparing som et betalingsberedskab, har enten angivet, at de har en kontantopsparing på baggrund af myndighedernes anbefalinger om kontanter i hjemmet, eller at de vurderer, at det er godt at have kontanter i tilfælde af krisesituationer, fx cyberangreb.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Størstedelen af borgerne har stadig kontanter på sig

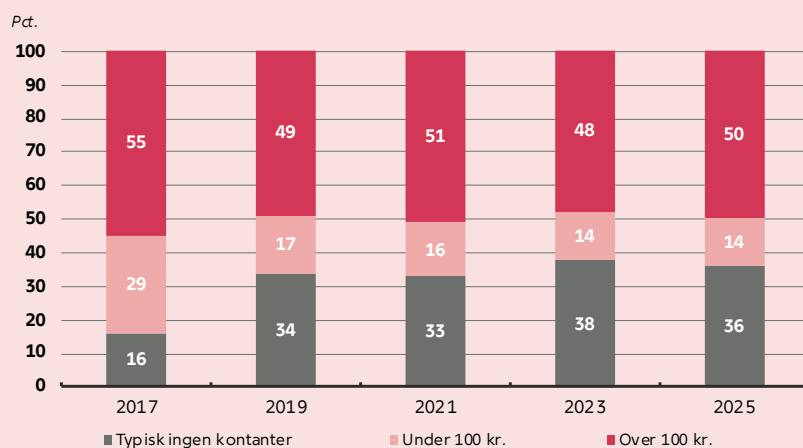
Den faldende brug af kontanter har ikke medført et tilsvarende fald i andelen af borgere, der normalt har kontanter på sig. I 2025 havde 64 pct. af borgerne typisk kontanter på sig, hvilket er en mindre stigning fra 62 pct. i 2023, se figur 16. Størrelsen af de beløb, borgerne medbringer, er stort set uændret.

Udviklingen peger på, at kontanter i mindre grad medbringes med henblik på løbende betalinger. Over halvdelen af de borgere, der normalt har kontanter på sig, anvender dem ikke regelmæssigt til betalinger. De har i gennemsnit 275 kr.

på sig, hvorimod borgere, der regelmæssigt anvender kontanter, i gennemsnit har 648 kr. på sig. Det lavere kontantbeløb for borgere, der ikke regelmæssigt betaler med kontanter, peger på, at de medbringes af andre årsager, herunder af vane, som restbeløb i pungen eller som beredskab, hvis de digitale betalingsløsninger ikke virker som normalt.

FIGUR 16

Andelen af borgere med mere end 100 kr. på sig er stort set uændret siden 2019

Kilde: Danmarks Nationalbank.

04

Der er fortsat brug for kontantautomater

Den dalende brug af kontanter i Danmark har medført en løbende tilpasning af borgernes og erhvervsdrivendes adgang til at hæve og indsætte kontanter.⁸

En løbende reduktion i antallet af bankfilialer har betydet, at der kun er meget få steder med fysisk kassebetjening, hvor kunderne kan betale regninger ved kassen og har direkte adgang til personlig betjening, og hvor virksomheder kan indlevere dagens omsætning og købe byttepenge. I stedet har bankerne i høj grad rykket kontantservices ud i kontantautomaterne, hvor der kan hæves kontanter og i mange tilfælde også indsættes kontanter.

Bankerne har reduceret antallet af kontantautomater

Tilpasningen til den lavere kontantbrug med et lavere antal kontanthævninger har også bevirket, at antallet af kontantautomater er faldet de seneste år, se figur 17. Faldet er udelukkende drevet af bankerne, hvis rolle på markedet dermed er blevet mindre. Siden 2023 har bankerne samlet set reduceret antallet af kontantautomater med 24 pct., hvoraf omkring halvdelen kan henføres til, at Danske Bank i 2024 solgte 177 automater til kontanthåndteringsselskabet Nokas.⁹ Nokas varetager ud over sine egne kontantautomater også den tekniske drift og kontanthåndtering i KONTANTEN, som er et fælles netværk af hæveautomater tilknyttet en række danske banker.¹⁰

Udviklingen peger dermed på en gradvis omstilling af tilgængeligheden af kontanter, hvor der er færre kontantautomater, og hvor en større andel af de resterende automater samles hos færre, specialiserede aktører. Disse aktører har også i stigende grad overtaget andre dele af kontanthåndteringen, såsom håndtering af forretningernes byttepenge og afhentning af kontanter.

Afstanden til kontantautomater skønnes uændret trods færre automater

Det lavere antal kontantautomater har for de fleste borgere ikke betydet større afstand til nærmeste kontantautomat. Det estimeres, at 1 pct. af borgerne har mere end 10 km til den nærmeste kontantautomat, hvilket er omtrent uændret i forhold til 2023. Det skyldes formentlig, at en betydelig del af de udfasede kontantautomater har været placeret i områder, hvor der i forvejen var en eller flere kontantautomater i nærheden. De borgere, der bor længere fra kontantautomaterne, bor hovedsageligt i områder, hvor der også er færre forretninger, herunder supermarkeder og apoteker.

Faldet i antallet af kontantautomater har imidlertid betydet, at der i gennemsnit er kommet flere borgere pr. kontantautomat. Forholdet mellem borgere og kontantautomater er estimeret til at være mest udtalt i byområderne, hvor antallet af indbyggere pr. kontantautomat er højest. Det er dog også de

⁸ For en nærmere beskrivelse af kontantinfrastrukturen i Danmark, se Danmarks Nationalbank, Kontanternes rolle i et samfund med lavt brug af kontanter, *Danmarks Nationalbank Analyse*, nr. 21, november 2023 ([link](#)).

⁹ Se Danske Banks pressemeddelelse, *Nokas køber en række pengeautomater af Danske Bank*, 8. februar 2024 ([link](#)).

¹⁰ Danske Andelskassers Bank, Dragsholm Sparekasse, FASTEROIKOS, Frørup Andelskasse, Fynske Bank, Hvidbjerg Bank, Lollands Bank, Lån & Spar Bank, Merkur Andelskasse, Middelfart Sparekasse, Møns Bank, Nykredit, Rise Sparekasse, Sparekassen Balling, Sparekassen Bredebro, Sparekassen Djursland, Sparekassen Kronjylland, Spar Nord Bank, Sparekassen for Nørre Nebel og Omegn, Sydjysk Sparekasse og Vestjysk Bank.

områder, hvor brugen af kontanter er lavest, se kapitel 1. Muligheden for at hæve kontanter er desuden ikke begrænset til kontantautomater, da borgerne har mulighed for at "hæve over beløbet" i mange forretninger.

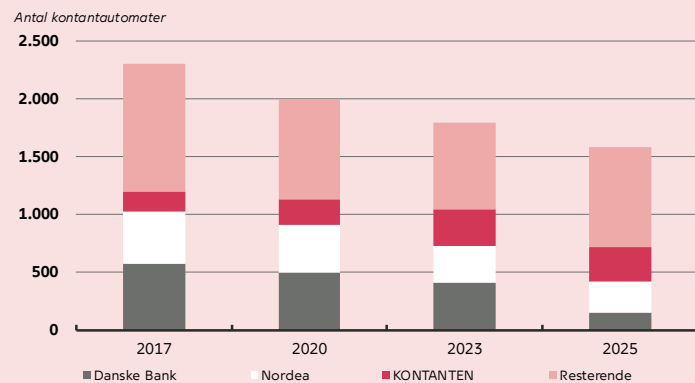
Kontantautomater koncentrerer om automater med både hæve- og indskudsfunktion

Antallet af kontantautomater med indskudsfunktion er også faldet de seneste år, se figur 18. Ligesom det generelle fald i kontantautomater, skal dette også ses i lyset af den dalende brug af kontanter. Faldet i kontantautomater med indskudsfunktion er dog mindre end det generelle fald i kontantautomater. Det betyder, at kontantinfrastrukturen i stigende grad koncentrerer om automater, der kan håndtere både hævninger og indbetalinger.

I modsætning til kontanthævninger kræver indbetaling af kontanter som udgangspunkt, at man er kunde hos den bank, der ejer automaten, medmindre bankerne samarbejder, som fx gennem KONTANTEN. Det betyder, at borgeres og virksomheders mulighed for at indbetale kontanter via kontantautomater afhænger af den enkelte banks automater og eventuelle samarbejder. Nedlukningen af en enkelt automat med indskudsfunktion kan derfor have større betydning for adgangen til at indbetale kontanter end nedlukningen af en hæveautomat har for adgangen til at hæve.

FIGUR 17

Færre kontantautomater med hævefunktion i Danmark

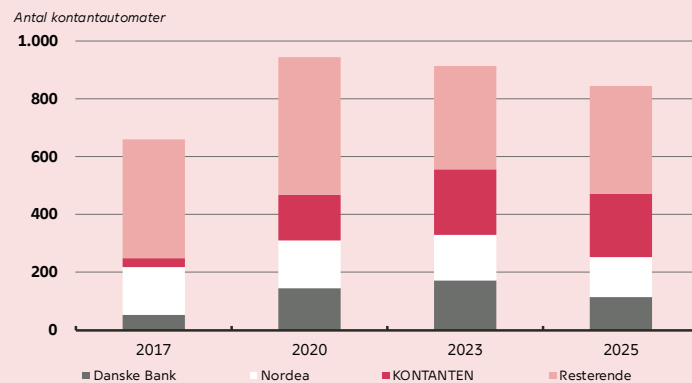

Anm.: KONTANTEN inkluderer alle pengeinstitutter i samarbejdet. Nykredit og Spar Nord repræsenterer KONTANTEN i 2017. Resterende dækker over alle andre pengeinstitutter og udbydere af kontantautomater på det danske marked.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

FIGUR 18

Kontantautomater med indskudsfunktion er reduceret de seneste år

Anm.: KONTANTEN inkluderer alle pengeinstitutter i samarbejdet. Nykredit og Spar Nord repræsenterer KONTANTEN i 2017. Resterende dækker over alle andre pengeinstitutter og udbydere af kontantautomater på det danske marked.

Kilde: Danmarks Nationalbank.

Kontantinfrastrukturen skal håndtere distribution af nye pengesedler

For at sikre, at kontanter også fremover er et sikkert og effektivt betalingsmiddel, lancerer Danmarks Nationalbank i 2028-29 en ny seddelserie, som indeholder de nyeste teknologier til at forhindre forfalskninger. Det er i den forbindelse vigtigt, at kontantinfrastrukturen forbereder sig på distributionen af de nye pengesedler.

Efter indkaldelsen af 1000-kronesedlerne og de gamle seddelsier er det nu kun 2009-serien, som er gyldig. Når den nye seddelserie udstedes, vil der være en

overgangsperiode, hvor begge seddelserier er gyldige, hvorefter 2009-serien efter en endnu ikke fastlagt frist bliver ugyldig.

Efter den seneste indkaldelse var der ved udgangen af maj 2026 indleveret sedler til en værdi af mere end 21,2 mia. kr., hvoraf langt størstedelen var 1000-kronesedler fra 2009-serien.¹¹ Til sammenligning var der i samme måned gyldige sedler i omløb fra 2009-serien til en værdi af knap 43 mia. kr.

Sedlerne fra 2009-serien vil over tid skulle indleveres. Hovedparten forventes at blive brugt i detailhandlen og herefter indleveret, men borgere skal også have mulighed for at kunne indlevere kontanter via kontantautomaterne. Det er derfor vigtigt, at en yderligere tilpasning af antallet af kontantautomater understøtter, at infrastrukturen kan håndtere kontantombytningen, herunder at borgerne fortsat har adgang til automater med indskudsfunktion. Nationalbanken følger løbende udviklingen i kontantinfrastrukturen frem mod og under pengeombytningen i 2028 og frem.

¹¹ Se Heisel, Bengtsson, Pedersen, Største indkaldelse af pengesedler siden 2. verdenskrig er nu afsluttet, *Danmarks Nationalbank Nyt*, nr. 2, juni 2026 ([link](#)).

Publikationer

ANALYSE

Analysen fokuserer på aktuelle emner, som er særligt relevante for Nationalbankens formål. Analyser kan også indeholde Nationalbankens anbefalinger. Her finder du bl.a. vores prognose for dansk økonomi og vores vurdering af den finansielle stabilitet. Analyser henvender sig til dig, der har en bred interesse for økonomiske og finansielle forhold.

STAFF PAPER

Staff Papers giver indblik i det analysearbejde, som Nationalbankens ansatte er i gang med. Staff Papers indeholder fx baggrundsanalyser og metodebeskrivelser. De henvender sig primært til dig, der i forvejen har kendskab til økonomiske og finansielle analyser. De konklusioner, der udtrykkes i Staff Papers, er forfatterens egne og skal ikke opfattes som Nationalbankens holdning.

WORKING PAPER

Working Papers præsenterer forskningsarbejde fra både ansatte i Nationalbanken og vores samarbejdspartnere. Working papers henvender sig primært til dig, som er fagperson, og til dig med interesse for forskning inden for centralbankvirksomhed samt økonomi og finans i bredere forstand. De konklusioner, der udtrykkes i Working Papers, er forfatterens egne og skal ikke opfattes som Nationalbankens holdning.

NYT

Nyt er en appetitvækker, der giver et hurtigt indblik i en af Nationalbankens længere publikationer. Nyt er for dig, der har brug for et let overblik og godt kan lide en tydelig vinkling.

STATISTIKNYHED

Statistiknyheder sætter fokus på de nyeste tal og tendenser i Nationalbankens statistikker. Statistiknyheder henvender sig til dig, der vil have hurtig indsigt i aktuelle finansielle data.

RAPPORT

Rapporter er en tilbagevendende beretning om Nationalbankens arbejdsområder og virksomhed. Her finder du bl.a. Nationalbankens årsrapport. Rapporter er for dig, der har brug for en status og opdatering på den forgangne periode.

Analysen består af en dansk og engelsk version. I tilfælde af tvivl om oversættelsens korrekthed gælder den danske version.

Danmarks Nationalbank
Langelinie Allé 47
2100 København Ø
+45 3363 6363

Redaktionen er afsluttet 10. juni 2026.

**DANMARKS
NATIONALBANK**